

Sygn. akt I CSK 2170/22

POSTANOWIENIE

Dnia 14 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 grudnia 2022 r.,
w sprawie z powództwa K. B. i W. B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w G.
o ustalenie i zapłatę
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 7 października 2021 r., sygn. akt I ACa 384/21
wniosku sędziego Sądu Najwyższego X. Y.
o wyłączenie od rozpoznania sprawy,

**wyłącza Sędziego Sądu Najwyższego X. Y. od rozpoznania
sprawy I CSK 2170/22.**

UZASADNIENIE

Pismem z 30 listopada 2022 r. SSN X. Y. zawiadomił o okolicznościach uzasadniających wyłączenie go od orzekania w sprawie. Wskazał, iż w rozpoznawanej sprawie zostało uwzględnione powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu indeksowanego kursem CHF podnosząc przy tym, iż sam wraz z żoną zawarł „pożyczkę hipoteczną” indeksowaną do franka szwajcarskiego i nadal spłaca tę pożyczkę. Okoliczności poprzedzające zawarcie tej umowy oraz część zawartych w niej postanowień nie odbiegały od tych, które są wskazywane przez strony mające status konsumentów w tzw. sprawach

frankowych, w tym w rozpoznawanej sprawie będącej przedmiotem skargi kasacyjnej.

Ze względu m.in. na te okoliczności podniósł, że jego udział w postępowaniu dotyczącym rozpoznania skargi kasacyjnej może stwarzać w odbiorze zewnętrznym uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w jej rozpoznaniu. Dlatego wniósł o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny z powodów, które Sąd Najwyższy jest zobowiązany uwzględniać z urzędu. Właściwe ukształtowanie składu sądu to bowiem okoliczność, którą sąd musi brać pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. Właściwe ukształtowanie składu sądu ma przy tym m.in. znaczenie praworządnościowe, albowiem – w szerszej perspektywie – wpisuje się w konstytucyjnie gwarantowane prawo obywatela do sądu właściwego, w tym także właściwie obsadzonego i bezstronnego – stosownie do art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (por. postanowienie SN z 18 listopada 2022 r., II CSKP 205/22).

W przekonaniu społeczeństwa o tym, że sąd jest bezstronny służyć ma m.in. zakaz zawarty w przepisie art. 178 ust. 3 Konstytucji RP. Oceniając przez ten pryzmat działalność niektórych sędziów, w tym SSN X. Y., kontestujących konstytucyjny porządek w Polsce, zwłaszcza z uwagi na ich działalność publiczną dokonywaną „na zewnątrz” sprawowanego urzędu, trudno o wnioski, że działalność tę da się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziowskiej. Nie może być sędzią bezstronnym sędzia zawisły, a więc taki który podlega lub podlegać może naciskom innych osób, organizacji lub władz (por. wyrok TK z 27 stycznia 1999 r., K 1/98). Podążając za tokiem tej myśli, sędziowie którzy wyrażają publicznie poglądy sprzeczne z obowiązującym porządkiem konstytucyjnym, a zgodne z oczekiwaniami niektórych kręgów politycznych, zdają się podlegać nieuprawnionym naciskom, co w oczywisty sposób zagraża ich niezależności. Taki sędzia nie może też być sędzią bezstronnym. Z tego powodu sędziowie, którzy publicznie (poza orzecznictwo) wypowiadali się m.in. w sprawie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości w Polsce w zakresie wejścia w życie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych

ustaw (DZ. U. z 2018 r., poz. 3) i wynikających z tego ich zdaniem konsekwencji, nie mogą być uznani za spełniających na gruncie art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPC, czy art. 47 KPP wskazanych tam gwarancji, wobec czego decyzji procesowych takich sędziów nie można uznać za wydane przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy (w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE czy art. 45 ust. 1 Konstytucji RP). Do takich sędziów należą m.in. sygnatariusze oświadczenia 30. sędziów Sądu Najwyższego z 10 października 2022 r. dotyczącego kształtowania składów kolegialnych z udziałem sędziów Sądu Najwyższego powołanych z udziałem KRS ukształtowanej na skutek wejścia w życie ustawy nowelizującej z 8 grudnia 2017 r., w tym SSN X. Y. (co wiadome jest Sądowi Najwyższemu z urzędu). Nie tylko więc okoliczności wskazane przez SSN X. Y. we wniosku, ale także i powyższe względy przesądzają, iż ewentualne judykaty z jego udziałem mogłyby mieć charakter wadliwy, a zatem uzasadniają wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego trafnie zauważono, iż sędzia który brał udział w podjęciu uchwały połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z 23 stycznia 2020 r. jest w sprawach dotyczących oceny skutków tej uchwały wyłączony z mocy ustawy na podst. art. 48 § 1 pkt 1 i 5 k.p.c. (postanowienie SN z 1 grudnia 2022 r., III CB 1/22). Przyjęta tam niekonstytucyjna koncepcja, która w niektórych składach Sądu Najwyższego pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (zob. także postanowienie SN z 12 kwietnia 2021 r., I NZP 1/21) nadal jest uważana za mającą moc zasady prawnej (postanowienie SN z 26 października 2022 r., II CSKP 556/22), może wpływać na prawo strony do rozpoznania jej sprawy przez niezależny i niezawisły sąd z bezstronnym sędzią w składzie. Udział SSN X. Y. w rozpoznaniu sprawy może rodzić wątpliwość co do sprzeczności składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., zwłaszcza że szereg poglądów istotnych dla rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy zostało w orzecznictwie sformułowanych z udziałem sędziów powołanych z udziałem KRS w składzie, który Sędzia ten kontestuje. Z tego powodu, dla dobra wymiaru sprawiedliwości i gwarancji procesowych stron, zasadnym jest uwzględnienie wniosku złożonego w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachowuje bezstronności sędzia demonstrujący subiektywne, a więc własne podejście do sprawy, jaką ma rozstrzygnąć, oraz do osób, których jego rozstrzygnięcie może dotyczyć, także w związku z ewentualną możliwością do podjęcia decyzji procesowej na etapie tzw. przedsądu. Postawa funkcjonariusza publicznego ignorująca orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, zwłaszcza w dobie podkreślanego w mediach kryzysu praworządności, może w istocie być postrzegana przez opinię publiczną jako przynajmniej w pewnym stopniu zależna od agend politycznych (postanowienie SN z 7 grudnia 2022 r., II CSKP 360/22).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 49 § 1 w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c.